

УДК 343.21: 343.278

Шиян О.Ю.

канд. юрид. наук, доц. ЗНТУ

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРЕДМЕТ НЕЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Предметом нецільового використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням є бюджетні кошти, поняття яких міститься в примітці 1 до ст. 210 КК, згідно з якою до бюджетних коштів належать кошти, що включаються до державного бюджету і місцевих бюджетів незалежно від джерела їх формування.

Р. А. Волинець наголошує, що зміст предмета злочину, передбаченого ст. 210 КК, дає підстави стверджувати, що законодавець дещо обмежив кримінально-правову охорону державних фінансів, оскільки в цій нормі йдеться лише про бюджетні кошти, до яких не належать кошти з державних цільових позабюджетних фондів, які є самостійною ланкою фінансової системи, що становить відокремлені від бюджетної системи публічні фонди фінансових ресурсів, які створені органами державної влади для вирішення соціальних завдань суспільства (виплата пенсій, допомоги тощо) та призначені для реалізації конституційних прав громадян на соціальний захист, що є негативним з погляду захисту державних фінансових ресурсів [1, с. 38].

Н. О. Гуторова пропонує в ст. 210 КК до предмета злочину поряд з бюджетними коштами включити й кошти державних позабюджетних фондів, зазначаючи, що державні позабюджетні фонди поряд із бюджетами є складовою державних фінансів, а тому потребують однакової кримінально-правової охорони [2, с. 118–119].

О. З. Гладун також пропонує доповнити назву та диспозицію ст. 210 КК, але вказівкою на кошти фондів лише державного загальнообов'язкового соціального та пенсійного страхування, виходячи з того, що ці кошти, хоч і

не включені до бюджету, використовуються для виконання функцій держави, а саме надання соціальних послуг та матеріального забезпечення непрацездатної частини населення (пенсіонери, безробітні) чи в зв'язку з настанням певних подій (смерть, народження дитини, нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання). Отже, за своїм соціальним призначенням і порядком використання кошти фондів загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування практично не відрізняються від бюджетних [3, с. 30, 71–72].

Державні та місцеві позабюджетні фонди – це форма перерозподілу та використання фінансових ресурсів, залучених державою для фінансування суспільних потреб із визначених джерел, які мають цільові призначення.

До державних позабюджетних фондів, насамперед, належать державні цільові фонди (Фонд стабілізації підприємств та організацій, внесених до реєстру неплатоспроможних, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, Фонд соціального захисту інвалідів, Державний інноваційний фонд України тощо), зокрема цільові страхові фонди (Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України тощо).

Місцеві органи влади, згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», можуть створювати місцеві позабюджетні фонди з метою залучення до бюджету додаткових фінансових ресурсів для забезпечення фінансування визначених програм на рівні регіону. Вони поділяються на два види: валютні та резервні. Місцеві валютні фонди створюються шляхом придбання іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також інших надходжень. Відповідні ради виступають розпорядниками коштів місцевих валютних фондів. Резервні фонди утворюються місцевими органами влади в обсязі 1% видатків відповідного бюджету. Кошти резервних фондів використовуються для фінансування невідкладних заходів, що не передбачені місцевими бюджетами [4, с. 115].

Таким чином, підтримую пропозицію розширити предмет цього злочину коштами державних і місцевих позабюджетних фондів, адже вони не включаються до складу Державного бюджету України та місцевих бюджетів, але за своїм соціальним призначенням і порядком використання схожі на бюджетні кошти та є складовою державних фінансів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волинець Р. А. Кримінальна відповідальність за порушення бюджетного законодавства (ст. 210 КК України) : дис. ... канд. юрид. наук. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2011. 215 с.

2. Гуторова Н. О. Проблеми кримінально-правової охорони державних фінансів України : дис. ... д-ра юрид. наук. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2001. 459 с.

3. Гладун О. З. Злочини проти порядку виконання бюджету: кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання : дис. ... канд. юрид. наук. Київ: Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України, 2012. 220 с.

4. Кудряшов В. П. Курс фінансів : навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 431 с.